

buvo ir aistringas žvejys bei gamtininkas, kabinetą ir surinktus trofėjus. Greta muziejaus augančiame pušyne žaismingai pabirusios medinės skulptūros. Jas 2012 m. dovanojo tarptautinio medžio drožėjų simpoziumo „Vai-vorykštė ežerą semia“, skirto A. Matučio 90-osioms gimimo metinėms, dalyviai.

14. Buvusi sinagoga ir rabino namas (Kauno g. 9).

Neveikianti. Manoma, jog medinė sinagoga čia buvo pastatyta 1856 m. Jos vietoje XIX a. pab. pastatyta dabartinė mūrinė. 1909 ir 1911 m. Alytų niokojo dideli gaisrai. Sinagoga išliko ir buvo atstatyta. Yra nuomonių, kad 1911 m. sinagoga pagal buvusį projektą pastatyta naujai. Šalia jos tais pačiais metais pastatytas rabino namas. Sinagoga sumūryta iš gelsvų ir raudonų

plytų. Ji papuošta pagrindiniu judaizmo simboliu – plytų mūro Dovydo žvaigžde. Per Antrąjį pasaulinį karą sinagoga nebuvo susprogdinta. Sovietmečiu pastatas naudotas kaip sandėlis.

plytų. Ji papuošta pagrindiniu judaizmo simboliu – plytų mūro Dovydo žvaigžde. Per Antrąjį pasaulinį karą sinagoga nebuvo susprogdinta. Sovietmečiu pastatas naudotas kaip sandėlis.

15. Namas su liūtukais (Vilniaus g. 27).

Šis gyvenamasis namas Alytuje taip vadinamas todėl, kad laiptus į pastatą puošia liūtukų figūros. Namas pastatytas 1911 m. Jis priklausė žymiam tarpukario Alytaus visuomenės veikėjui advokatui Mendeliui Bokšickiui. Šiuose namuose gimė jo sūnus Saadia Bahatas, žinomas Izraelio menininkas. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, M. Bokšickis su šeima pateko į Vilniaus getą. Jo likimas nėra žinomas. Dukrą Lilę išgelbėjo lietuviai, pavyko išsigelbėti ir sūnui. 1944–

1953 m. šiame name buvo kalinami ir kankinami kovotojai už Lietuvos laisvę.

16. Buvęs kino teatras „Kapitol“ (Vilniaus g. 13).

Pastatas pastatytas 1929 m. Pirmame aukšte buvo gyvenamosios patalpos, antrame – kino salė. Po Antrojo pasaulinio karo čia buvo įsikūrusios kelios organizacijos, mėsos parduotuvė. 1993–2003 m. veikė ekspozicija, skirta lakūnams S. Dariui ir S. Girėnui.

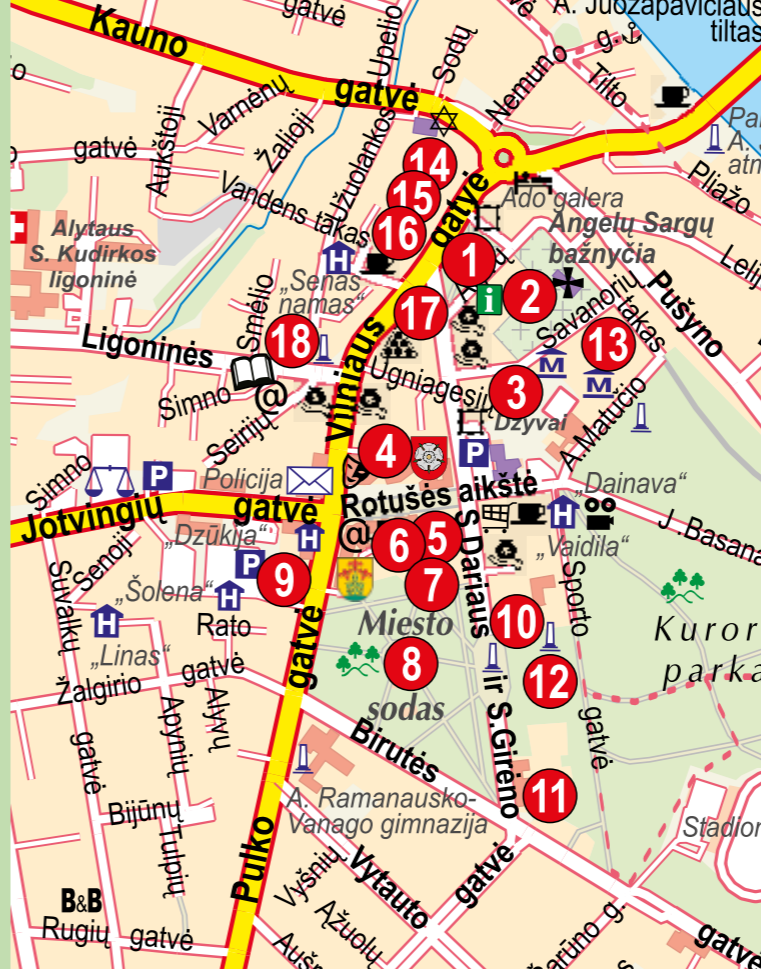
17. Zimavičienės mūras (Vilniaus g. 10).

Vienas žymiausių tarpukario miesto namų – Zimavičienės mūras. Tai pirmasis trijų aukštų namas (pradėtas statyti 1931 m.) tarpukario Alytuje. Įpusėjus statybos darbams, mirė Kostas Zimavičius. Tolimesniais statybų reikalais rūpinosi Adelė Zimavičienė. 1932 m. baigus darbus, namas alytiškių buvo pramintas Zimavičienės mūru. Po metų visiškai įrengus namą, šeimininkė patalpas išnuomojo krautuvėms ir draugijoms. Miestas jai siūlė viename aukšte įkurti modernų viešbutį, tokio Alytui trūko. Šį pasiūlymą savininkė atmetė. Po 1941 m. birželio 22-osios rytinių vokiečių bombardavimų pastatas visai atsitiktinai liko nesugriautas – jį pataikiusi bomba pramušė namo stogą, perdengimus, bet nesprogo. Po karo pastatas buvo sutvarkytas ir sulaukė mūsų dienų.

18. Skulptūra „Patrimpas“

vaizduojanti senovės baltų dievą, kuris susijęs su pavasariu ir derlingumu, buvo pastatyta 1994 m. Alytaus centre, Ligoninės ir Vilniaus gatvių sankryžoje. Patrimpas su Patulu ir Perkūnu sudarė trejybę, vaizduojamą prūsų vėliavoje. Skulptūros autorius – Jonas Meškelevičius, architektas – Algirdas Mainelis.

i Alytaus turizmo informacijos centras

S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, 62137 Alytus
Tel.: (8 315) 52 010, 8 687 07 703
El. paštas info@alytus-tourism.lt
www.alytus-tourism.lt

Sudarytoja Birutė Malaškevičiūtė, 2016

Nuotraukų autoriai: G. Bernatavičius, E. Dovydenas, M. Gudzinevičius B. Malaškevičiūtė, G. Tamošiūnienė, L. Valentaitė

Pėsčiomis po Alytų

1. Senamiesčio skverą juosia Bažnyčios ir Alyvų Tako gatvės. Prieš Antrąjį pasaulinį karą čia buvo gyvenamieji, prekybininkų ir amatininkų namai, kurie subombarduoti per pirmą vokiečių lėktuvų antskrydį. Po karo namai nebuvo atstatyti, o buvo suformuota aikštė. 1956 m. ji pavadinta Gegužės 1-osios aikšte, o 1977 m. buvo sutvarkyta, įrengtas fontanas, pastatytas paminklas tarybiniam veikėjui Juozui Vitui. 1990 m. paminklas demontuotas. 2012 m. buvo rekonstruotas skveras. Naujai įrengtą margaspalvį fontaną papuošė rašytojo Jurgio Kunčino eilės.

1934 m. skulptūra subyrėjo trenkus žaibui (atstatyta po trejų metų), o 6-ajame dešimtmetyje buvo nugriauta politiniais sumetimais. Šiandienis Laisvės angelas Alytų papuošė 1991 m. Skulptorius Jonas Meškelevičius atkūrė skulptūrą, o skulptorius Jonas Blažaitis – paminklo bareljefus.

2. Šv. Angelų Sargų bažnyčia (Savanorių g. 14) buvo pastatyta 1830 m. vietoje XVII a. čia stovėjusios Šv. Onos koplytėlės. Dabartinis bažnyčios interjeras neobarokinis, todėl spalvingas ir puošnus, yra meninę vertę turinčių sakralinių vertybių. Šalia bažnyčios esančiose kapinaitėse ilsisi 114 savanorių, žuvusių kovose už Lietuvos nepriklausomybę. Tarp jų – Antanas Juozapavičius, pirmasis karininkas, 1919 m. žuvęs kovose už laisvę.

3. Alytaus kraštotyros muziejus (Savanorių g. 6) miesto inteligentų iniciatyva buvo įkurtas 1928 m. Šiandien jame saugoma daugiau kaip 65 tūkst. eksponatų – tai istorinė, etnografinė ir archeologinė medžiaga, patekusi į muziejaus fondus iš visų Pietų Lietuvos rajonų. Alytaus kraštotyros muziejuje galima ne tik apžiūrėti įvairias ekspozicijas, bet ir užsisakyti edukacinius užsiėmimus.

4. Rotušės aikštė 1990 m. buvo pervadinta nuo 1954 m. Alytaus centrą puošusi trikampė Komjaunimo aikštė. Prieškariu šioje vietoje plytėjo Rinkos aikštė, kurioje šurmuliudavo turgus. Didžiama aikštę supusių XX a. pradžios prekybos ir gyvenamųjų namų buvo nugriauti, 1987 m. pradėjus statyti dabartinį Rotušės pastatą, kuris baigtas 1989 m.

5. Buvęs viešbutis „Niujorkas“ (Rotušės a. 14), pastatytas 1933 m. Tai buvo moderniausias Alytaus viešbutis, kurio pirmame aukšte veikė valgykla, o antrame aukšte buvo puikūs kambariai ir vonia.

6. Buvusi kepykla „Higiena“ (Rotušės a. 15), pastatyta 1930 m. Pirmame pastato aukšte veikė geriausia miesto kepykla, antrame aukšte buvo gyvenamieji kambariai.

7. Šaulių namai (S. Dariaus ir S. Girėno g. 10). 1938 m. baigti statyti modernūs, erdvūs Antano Juozapavičiaus – pirmojo karininko, žuvusio nepriklausomybės kovose, – vardo šaulių namai vadinti kurhauzu. Pirmame aukšte buvo įrengta didelė salė su scena, vestibuliu, kuriame įsikūrė valgykla, bei veranda. Veranda priklausė restoranui, kuriame vakarais grojo džiazas. Antrame aukšte įsikūrė šaulių klubas, A. Juozapavičiui skirtas muziejus, rūsyje – mankštos salė. Tarybiniais metais čia veikė kultūros namai. Atgavus nepriklausomybę, pastatas grąžintas Alytaus šaulių rinktinei.

8. Rožynais garsėjantis Miesto sodas, įkurtas pačiame Alytaus centre, baigtas formuoti 1931 m. Iki šių dienų išliko fontanas su baseinėliu, kuriame kadaise plaukiojo auksinės žuvelės ir žydėjo lelijos. Fontaną buvo sumanyta įkurdinti parko centre, kad būtų tarsi saulutė, o visi nuo jo besidriekiantys takeliai – tarsi saulės spinduliukai. Sode galima aptikti retai kur Lietuvoje augantį europinį kukmedį. Pavasariais akis džiugina greta fontano baltai pražystanti japoninė magnolija. Ne vieną priverčia nusišypsoti sode dūkstančios voveraitės. Čia auga 55 skirtingos medžių ir krūmų rūšys. Yra trys vardiniai ąžuolai: 1930 m. prezidento Antano Smetonos pasodintas ąžuolas, 1933 m. jaunųjų miškininkų pasodintas Baltijos šalių vienybei skirtas ąžuolas ir 1939 m. dainininko Kipro Petrausko garbei pasodintas ąžuolas.

9. Raudonų plytų namai Pulko g. 26, 28 – tipiniai tarpukario Alytaus gyvenamieji namai. Kai 1932 m. paskelbtą kurortu Alytų užklupo Antrasis pasaulinis karas, daugelis namų buvo panašūs į šiuos. Šiandieniam mieste tokių namų nėra išlikę daug.

10. Laisvės angelo paminklas buvo pastatytas 1929 m. Įspūdingos 13 metrų aukščio skulptūros (9 metrų postamentas ir 4 metrų trimituojantis angelas) autorius – Antanas Aleksandravičius. Pasakojama, kad pozuoti skulptorius prikalbinęs jaunutę gimnazijos mokytoją. Laisvės angelas – tai pagarbos ir atminimo ženklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Paminklui teko atlaikyti kelis gamtos ir istorijos išbandymus:

11. Žalioji gimnazija (S. Dariaus ir S. Girėno g. 27). Pirmoji gimnazija Alytuje buvo įkurta 1919 m., tačiau tuomet dar neturėjo savo pastato. 1925 m. gimnazistai atvėrė šio pastato duris – rangovai iš Kauno, laimėję skelbtą statybų konkursą, jį pastatė iš buvusių carinių kareivinių pastato. Šiandien čia įsikūrusi dailiųjų amatų mokykla. Mokykloje rengiami edukaciniai užsiėmimai, veikia mokinių darbų parodotuvėlė.

12. Memorialas „Nurimęs varpas“ stovi Kurorto parko skverelyje. Jis tarsi sutelkė po miestą išsklaidytus tautos rezistencinių kovų atminimo simbolius. Memorialas skirtas politiniams kaliniams ir tremtiniams, Dainavos apygardos partizanams, taip pat 1941 m. birželio 22–28 d. Lietuvos kariuomenės sukilėjams pagerbti. Memorialo autorai – skulptorius Stasys Žirgulis ir architektas Leonas Adomkus. Skverelyje auga 1989 m. pasodintas Atgimimo ąžuoliukas, priešais stovi 1991 m. sausio 13 d. aukas įamžinantis kryžius (autorius – Petras Pranskevičius).

13. Vieno iš žymiausių vaikų poetų Anzelmo Matučio memorialiniame muziejuje (A. Matučio g. 8) saugoma daugiau kaip 5 000 eksponatų, susijusių su jo gyvenimu bei kūryba. Čia galima apžiūrėti poeto, kuris

1934 m. skulptūra subyrėjo trenkus žaibui (atstatyta po trejų metų), o 6-ajame dešimtmetyje buvo nugriauta politiniais sumetimais. Šiandienis Laisvės angelas Alytų papuošė 1991 m. Skulptorius Jonas Meškelevičius atkūrė skulptūrą, o skulptorius Jonas Blažaitis – paminklo bareljefus.

